

PRODUCTAANSPRAKELIJKHEID EN PRODUCTVEILIGHEID

PRODUCTAANSPRAKELIJKHEID EN PRODUCTVEILIGHEID

Dimitri VERHOEVEN

 intersentia
Antwerpen – Cambridge

Productaansprakelijkheid en productveiligheid
Dimitri Verhoeven

© 2018 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

Omslagbeeld: © Mike Keefe – InToon.com

ISBN 978-94-000-0882-3
D/2017/7849/115
NUR 822

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Voor bompā

VOORWOORD

Dit boek is de handelseditie van het proefschrift waarmee de heer Dimitri Verhoeven op 12 juni 2017 aan de Universiteit Antwerpen de graad van doctor in de rechten verwierf.

Het academische parcours van Dimitri Verhoeven is opmerkelijk. Als student viel hij al op doordat hij schijnbaar moeiteloos de moeilijkste vragen kon beantwoorden. Als aspirant-onderzoeker, een masterstudent die een publicatie voorbereidt, was hij onhoudbaar. In die hoedanigheid schreef hij niet minder dan vier publicaties! Het hoeft niet te verwonderen dat Dimitri afstudeerde als beste student van zijn jaar, met grootste onderscheiding.

In die periode lanceerde de rechtsfaculteit een vacature voor een doctoraatsbeurs in gelijk welke rechtstak. Niet minder dan zevenentwintig kandidaten daagden op uit de hele wereld. Na een zware beraadslaging rangschikte de selectiecommissie Dimitri als eerste kandidaat. Hij greep deze kans met beide handen. Het in hem gestelde vertrouwen was terecht.

Dimitri heeft ook altijd een brede interesse getoond. Niet alleen het aansprakelijkheidsrecht en het verzekeringsrecht konden hem boeien, maar ook het gezondheidsrecht. Hij nam deel aan internationale congressen in Brazilië, Indonesië, Los Angeles en Polen en combineerde dat met zijn doctoraat.

Het doctoraatsonderwerp was een schot in de roos: productaansprakelijkheid en productveiligheid. Het doctoraat is bovendien uniek: het is de eerste maal in België dat beide onderwerpen in hun samenhang in één boek worden behandeld. Zeker het deel over productveiligheid is sterk vernieuwend en ontsluit een belangrijk onderwerp waarover nog te weinig geweten is.

Dit werk situeert zich in het hart van het aansprakelijkheidsrecht. Het is een hoogstaand boek, kritisch, mooi geschreven en rijk gedocumenteerd. Het onderwerp wordt niet alleen vanuit privaatrechtelijk, maar ook vanuit publiekrechtelijk perspectief benaderd. Voor problemen worden degelijke oplossingen aangedragen, vaak gebaseerd op grondige rechtsvergelijking.

Ik voorspel dit boek een mooie toekomst. Het zal zonder twijfel uitgroeien tot een standaardwerk over deze materie. Het wordt tevens gepubliceerd in de ICAV-reeks: de reeks van het Interuniversitair Centrum voor Aansprakelijkheids- en Verzekeringsrecht, dat de professoren aansprakelijkheidsrecht en verzekeringsrecht en ook verbintenissenrecht van de Vlaamse rechtsfaculteiten groepeerde.

Dimitri Verhoeven is een aanstormend talent in het aansprakelijkheidsrecht. Sinds kort is hij, naast doctor in de rechten, ook advocaat en bekwaamt hij zich verder in het aansprakelijkheidsrecht.

Deze drukke activiteit combineert hij ook met de functie van algemeen coördinator van en gastprofessor in het postgraduaat Aansprakelijkheids- en verzekeringsrecht van de Leerstoel Aansprakelijkheids- en Verzekeringsrecht ALLIC. Zijn talenten als docent zullen binnen die vorming zeker aan bod kunnen komen.

Dit doctoraat is slechts één stap in de academische carrière van Dimitri. Ik wens hem veel geluk in zijn verdere parcours!

Thierry VANSWEEVELT
Gewoon hoogleraar Universiteit Antwerpen

DANKWOORD

Dit boek is de handelseditie van het proefschrift dat ik op 12 juni 2017 openbaar verdedigde aan de Universiteit Antwerpen. Met de publicatie van dit boek komt er een eind aan een ongelooflijk avontuur. Een avontuur dat zonder de hulp en steun van velen onmogelijk te vervolledigen was. Een woord van dank aan al diegenen die op een of andere manier hebben bijgedragen aan de totstandkoming van mijn doctoraat en dit boek is hier dan ook zeker op zijn plaats.

Vooreerst wens ik mijn beide promotoren te bedanken, professor Thierry Vansweevelt en professor Gert Straetmans. Gert Straetmans dank ik voor de nauwgezetheid en het kritische oog waarmee hij mijn doctoraatsteksten steeds heeft nagelezen. Zijn handels- en consumentrechtelijke input is tevens van onschatbare waarde geweest om mijn proefschrift te maken tot het werk dat het vandaag is. Ik dank hem hierbij ook voor de vele kansen die hij mij heeft geboden naast het doctoraatsonderzoek. In het bijzonder ben ik professor Straetmans enorm dankbaar om mij te betrekken bij een prestigieus project van de *European Group on Tort Law*, waardoor ik de kans kreeg om als *invited speaker* experten op het vlak van productaansprakelijkheid toe te spreken op een congres in Wrocław, Polen.

Daarnaast kan ik professor Thierry Vansweevelt niet uitvoerig genoeg te bedanken. Hij was het die mij reeds in mijn tweede bachelorjaar heeft uitgedaagd om kritisch na te denken over het (aansprakelijkheids)recht en die mij zo warm heeft gemaakt voor juridisch onderzoek. Het was uiteindelijk een bijzondere eer en een enorm voorrecht om gedurende vier en een half jaar te mogen doctoreren onder het promotorschap van Thierry Vansweevelt. Hij is ongetwijfeld dé *bonus promotor familias*. Een *bonus promotor*, omdat hij zijn doctorandi steeds aanmoedigt en bijstaat en omdat hij erin slaagt zijn medewerkers het onderste uit de kan te doen halen. Professor Vansweevelt is tevens een *promotor familias*, omdat hij niet enkel een schitterend promotor is, maar ook een schitterend persoon. Ik verwijs in het bijzonder naar de leuke babbels over uiteenlopende thema's, de fijne (culturele) momenten tijdens onze buitenlandse congressen en de jaarlijkse bowlingpartij.

Ik dank vervolgens de leden van de doctoraatscommissie die mijn doctoraatstraject jaarlijks hebben opgevolgd en kritisch doch rechtvaardig hebben beoordeeld. Professor Reinhard Steennot en professor Britt Weyts hebben mijn doctoraatsteksten stipt en nauwgezet nagelezen, elk vanuit hun eigen expertisegebied. Dit heeft mijn

doctoraat ongetwijfeld beter gemaakt. Ik dank hen beiden tevens voor alle kansen die ze mij de afgelopen jaren hebben geboden, buiten het doctoraatstraject om.

Verder dank ik de leden van mijn examenjury. Professor Anne Keirse en professor Ludo Cornelis maakten tijd vrij om dit werk uitvoerig te lezen, kritisch te becommentariëren en dienaangaande interessante suggesties te formuleren. Dit alles heeft het werk alleen maar verbeterd, waarvoor ik beide professoren zeer erkentelijk ben.

Ik wens hierbij ook de faculteit rechten van de Universiteit Antwerpen te danken voor de aangename werksfeer van de afgelopen jaren. In het bijzonder dank ik decaan Dirk Vanheule om het voorzitterschap van mijn doctoraatsjury te hebben waargenomen. Tevens dank ik de leden van het secretariaat. Zonder hun steun en (praktische) hulp was ik ongetwijfeld diverse malen verloren gelopen, minstens wat de administratieve kant van het doctoraatstraject betreft. Tot slot dank ik alle professoren, medewerkers en medeassistenten van de rechtsfaculteit voor alle leuke momenten de afgelopen jaren. Uit angst om mensen te vergeten, zal ik hier geen namen noemen. Zij om wie het gaat, weten ongetwijfeld dat ik mij tot hen richt.

Wat het “facultaire leven” tot slot betreft, is er één specifieke groep personen die hier een afzonderlijk, welgemeend dankwoord verdient. Het gaat hier om mensen die weliswaar gelinkt zijn aan de rechtsfaculteit, maar die inmiddels zo veel meer zijn dan enkel collega’s. Dank aan “Team Thierry a.k.a. Thierry’s Angels” voor alles: voor de fijne gesprekken, de gezellige resto-bezoekjes, de boeiende – ook en bovenal op niet-academisch vlak – congressen, de jaarlijkse quiz-partij etc. Dank hiervoor aan Evelien, Daily, Christophe, Sarah, Nick, Nils, Quinten, Isabelle, Wannas, Coralie, Steffi, Nick, Christophe, Larissa en Cindy.

Gelukkig kan ik hierbij melden dat er de afgelopen jaren ook nog een leven was buiten de rechtsfaculteit en buiten het doctoraatsonderzoek. Ook in dit “normale leven” ben ik verscheidene personen eeuwige dankbaarheid verschuldigd.

Vooreerst dan aan alle vrienden: de “UA-vrienden”, de “hockey-vrienden”, de “vrienden van Lint” etc. Dank jullie wel allemaal voor al jullie steun de afgelopen jaren, voor jullie – al dan niet gemeende – interesse in wat ik deed en vooral voor alle niet-doctoraatsgebonden activiteiten. De nodige ontspanning op tijd en stond heeft me ongetwijfeld deugd gedaan en heeft er mee voor gezorgd dat ik steeds de moed vond om verder te werken aan mijn proefschrift.

In dit verband dank ik tevens mijn nieuwe collega’s van Schoups Advocaten. Dank om mij na het verlaten van de rechtsfaculteit niet in een zwart gat te doen belanden, maar om mij meteen op te nemen in een hecht team van topadvocaten/topmensen. Dank ook voor al jullie steun bij de afronding van mijn doctoraat en om mij de kans te bieden diverse (academische) nevenactiviteiten te ontplooiën.

Bedankt ook aan de heer Kris Moeremans en uitgeverij Intersentia, voor de bereidheid om dit boek uit te brengen.

Ten slotte is er nog de familie, of beter gezegd: mijn beide families. Ik dank de familie van Magali om mij intussen al bijna tien jaar te hebben opgenomen in hun warme nest. Ik dank hen eveneens voor hun niet-afgelaten interesse en steun de afgelopen jaren.

Verder dank ik mijn eigen familie vanuit het diepste van mijn hart. Ik richt mij in het bijzonder tot mijn grootouders en mijn zus. Dank voor jullie interesse, voor jullie steun en luisterbereidheid en – in het bijzonder wat mijn zus betreft – om me steeds de nodige ontspanning te bieden. Mijn ouders wens ik eveneens te bedanken voor alles: voor hun medeleven, voor hun luisterbereidheid, maar vooral om me altijd te steunen in al mijn ondernemingen. Moelie en Seus, jullie zijn fantastisch!

Tot slot zijn er nog twee vrouwen in mijn leven die een bijzonder woord van dank verdienen. Magali, dank je voor al je steun, om altijd te luisteren – of minstens te doen alsof – naar mijn verhalen, om me rust te bezorgen wanneer ik die nodig had en om me de afleiding te geven die noodzakelijk was. Woorden schieten te kort om jou te danken. Lieve, kleine Rae, ook jou wil ik hier danken. Hoewel je nog niet op deze wereld was op het ogenblik waarop ik mijn proefschrift verdedigde, heb je veel meer bijgedragen tot de afronding van mijn doctoraat en de publicatie van dit boek dan je ooit zal begrijpen.

Dimitri VERHOEVEN
28 februari 2018

VERKORTE INHOUD

<i>Voorwoord</i>	vii
<i>Dankwoord</i>	ix
<i>Inhoud</i>	xvii
Inleiding	1
Afdeling 1. Maatschappelijke situering	1
Afdeling 2. Onderzoeksopzet	3
Afdeling 3. Onderzoeksmethode	6
Afdeling 4. Onderzoeksstructuur	11
DEEL I. TOEPASSELIJKE WETGEVING	15
Hoofdstuk I. Richtlijn Productveiligheid/Wetboek Economisch Recht	17
Afdeling 1. Algemeen	17
Afdeling 2. Toepassingsgebied <i>ratione materiae</i>	23
Afdeling 3. Toepassingsgebied <i>ratione personae</i>	31
Hoofdstuk II. Richtlijn en Wet Productaansprakelijkheid	37
Afdeling 1. Algemeen	37
Afdeling 2. Toepassingsgebied <i>ratione materiae</i>	42
Afdeling 3. Toepassingsgebied <i>ratione personae</i>	59
Hoofdstuk III. Sectorspecifieke regelingen: de Nieuwe Aanpak	85
Hoofdstuk IV. Tussenbesluit	89
DEEL II. VEILIGHEIDSBEGRIIP	93
Hoofdstuk I. Algemene invulling van het veiligheidsbegrip	95
Afdeling 1. Criterium van de onaanvaardbare veiligheidsrisico's	95
Afdeling 2. Soorten veiligheidsrisico's	131
Afdeling 3. Nood aan concretisering van het veiligheidsbegrip	137
Hoofdstuk II Concrete invulling van het veiligheidsbegrip	141
Afdeling 1. Beoordelingsomstandigheden	141
Afdeling 2. Conformiteitscriteria	193

Hoofdstuk III. Tussenbesluit	203
DEEL III. HANDHAVING VAN HET VEILIGHEIDSBEGRIP	209
Hoofdstuk I. Wet Productaansprakelijkheid	213
Afdeling 1. Aard en grondslag van de aansprakelijkheid	213
Afdeling 2. Gebrekkigheidsvereiste	222
Afdeling 3. Schade	226
Afdeling 4. Causaliteit	239
Afdeling 5. Verweermiddelen	249
Afdeling 6. Verjaring en verval	281
Afdeling 7. Eerbiedigende werking van de Wet Productaansprakelijkheid ..	286
Afdeling 8. Mogelijkheid tot collectieve actie	293
Afdeling 9. Evaluatie: de Wet Productaansprakelijkheid als hét vergoe- dende productaansprakelijkheidsmechanisme	295
Hoofdstuk II.	
Foutaansprakelijkheid (art. 1382 BW)	299
Afdeling 1. Voor- en nadelen van artikel 1382 BW	300
Afdeling 2. Invulling van het buitencontractuele foutbegrip	302
Afdeling 3. Mogelijkheid tot collectieve actie	314
Afdeling 4. Evaluatie: artikel 1382 BW als hét normerende product- aansprakelijkheidsmechanisme	316
Hoofdstuk III.	
Strafrechtelijke verantwoordelijkheid	319
Afdeling 1. Opsporing en vaststelling van misdrijven	319
Afdeling 2. Strafsancties uit de productveiligheidswetgeving	321
Afdeling 3. Gemeen strafrecht	325
Afdeling 4. Evaluatie en voorstel tot aanpassing	333
Hoofdstuk IV. Tussenbesluit	343
DEEL IV. PREVENTIEVE MAATREGELEN EN VOORZORGSMAAT- REGELEN	351
Hoofdstuk I. Begrippenkader: preventie en voorzorg	353
Afdeling 1. Algemeen	353
Afdeling 2. Voorzorgsbeginsel als beleidsinstrument voor de overheid	357
Afdeling 3. Voorzorgsbeginsel en het aansprakelijkheidsrecht	361

Hoofdstuk II. Producent	365
Afdeling 1. Algemene veiligheidsverplichting	366
Afdeling 2. Normen, keuring en certificatie	373
Afdeling 3. Informatie- en waarschuwingsverplichting	389
Afdeling 4. Kennisgevingsplichten	434
Hoofdstuk III. Distributeur	445
Afdeling 1. Algemeen: weinig concrete verplichtingen	445
Afdeling 2. Kennisgevingsplichten	448
Hoofdstuk IV. Nationale overheid	451
Afdeling 1. Algemeen	451
Afdeling 2. Mogelijke overheidsmaatregelen	462
Afdeling 3. Kennisgevingsplichten	477
Hoofdstuk V. Europese overheid	487
Afdeling 1. Specifieke instanties	487
Afdeling 2. Bevoegdheid Europese Commissie	490
Hoofdstuk VI. Tussenbesluit	495
DEEL V. CORRIGERENDE MAATREGELEN	501
Hoofdstuk I. Algemene aspecten van een corrigerende maatregel	503
Afdeling 1. Begrippenkader	503
Afdeling 2. Doelstelling	507
Afdeling 3. Wetgevend kader	509
Afdeling 4. Betrokken instanties	511
Hoofdstuk II. Voorbereiding van een corrigerende maatregel	529
Afdeling 1. Algemeen	529
Afdeling 2. <i>Recall</i> -plan en <i>recall</i> -team	533
Afdeling 3. Traceerbaarheid van producten	537
Hoofdstuk III. Beslissing tot een corrigerende maatregel	549
Afdeling 1. Algemeen	549
Afdeling 2. Risicobeoordeling	551
Afdeling 3. Uiteindelijke beslissing tot corrigerende actie	560
Hoofdstuk IV. Gevolgen van een corrigerende maatregel	575
Afdeling 1. Uitwerking van de gekozen maatregel	575
Afdeling 2. Opvolging van de maatregel	591

Afdeling 3. Kosten en verzekeraarbaarheid	594
Afdeling 4. Invloed op de (product)aansprakelijkheid	618
Hoofdstuk V. Tussenbesluit	647
Algemeen besluit	655
Afdeling 1. Tussenstellingen	655
Afdeling 2. Eindstellingen	663
<i>Bibliografie . . . . .</i>	<i>683</i>
<i>Trefwoordenregister . . . . .</i>	<i>725</i>

INHOUD

<i>Voorwoord</i>	vii
<i>Dankwoord</i>	ix
<i>Verkorte inhoud</i>	xiii

Inleiding	1
------------------------	---

Afdeling 1. Maatschappelijke situering	1
Afdeling 2. Onderzoeksopzet	3
Afdeling 3. Onderzoeksmethode	6
Afdeling 4. Onderzoeksstructuur	11

DEEL I.

TOEPASSELIJKE WETGEVING	15
-------------------------------	----

Hoofdstuk I.

Richtlijn Productveiligheid/Wetboek Economisch Recht	17
---	----

Afdeling 1. Algemeen	17
Afdeling 2. Toepassingsgebied <i>ratione materiae</i>	23
§ 1. Product	23
§ 2. Consumentenproducten	25
§ 3. Producten en dienstverlening	27
Afdeling 3. Toepassingsgebied <i>ratione personae</i>	31
§ 1. Producent	31
§ 2. Distributeur	34

Hoofdstuk II.

Richtlijn en Wet Productaansprakelijkheid	37
--	----

Afdeling 1. Algemeen	37
Afdeling 2. Toepassingsgebied <i>ratione materiae</i>	42
§ 1. Product	42
A. Roerende goederen	43
B. Lichamelijke goederen	45
C. Wijze van vervaardiging	46
D. Producten in het raam van een dienstverrichting	47

§ 2.	Specifieke toepassingsgevallen	50
A.	Energiebronnen	50
B.	Dieren	51
C.	Lichaamsmateriaal	51
D.	Software	53
E.	Informatieproducten	56
F.	3D-printing	58
G.	Nucleaire producten	58
	Afdeling 3. Toepassingsgebied <i>ratione personae</i>	59
§ 1.	Werkelijke producent	60
A.	Begrip en doelstelling	60
B.	Concrete invulling	61
§ 2.	Schijnproducent	63
A.	Begrip en doelstelling	63
B.	Concrete invulling	64
§ 3.	EU-invoerder	66
A.	Begrip en doelstelling	66
B.	Toepassingsvoorwaarden	68
§ 4.	Leverancier	72
A.	Begrip	72
B.	Bevrijding van aansprakelijkheid	74
C.	<i>Ratio legis</i> en voorstel tot aanpassing	77
§ 5.	Overige personen?	82
	Hoofdstuk III.	
	Sectorspecifieke regelingen: de Nieuwe Aanpak	85
	Hoofdstuk IV.	
	Tussenbesluit	89
	DEEL II.	
	VEILIGHEIDSBEGRIP	93
	Hoofdstuk I.	
	Algemene invulling van het veiligheidsbegrip	95
	Afdeling 1. Criterium van de onaanvaardbare veiligheidsrisico's	95
§ 1.	Algemeen	95
A.	Begrip	95
B.	Verhouding met het gebrekkigheids criterium (Wet Productaansprakelijkheid)	99
C.	Oorsprong	104
§ 2.	Vereiste van onaanvaardbaarheid: <i>in-abstracto</i> -beoordeling	105

§ 3.	Risico's met betrekking tot de veiligheid	112
§ 4.	Doorslaggevende toetssteen van de veiligheidsbeoordeling	119
	A. Algemeen	119
	B. <i>Consumer expectation test</i>	120
	C. <i>Risk-utility test</i>	122
	D. Overige mogelijkheden	123
	E. <i>Restatements (third) on Torts</i>	125
	F. Eigen stellingname	126
§ 5.	Invloed van de doelgroep van het product	128
	Afdeling 2. Soorten veiligheidsrisico's	131
§ 1.	Algemeen	131
§ 2.	Drie soorten veiligheidsgebreken	132
§ 3.	Invloed op de veiligheidsbeoordeling	134
	Afdeling 3. Nood aan concretisering van het veiligheidsbegrip	137
§ 1.	Beoordelingsomstandigheden	137
§ 2.	Conformiteitscriteria	139
	Hoofdstuk II.	
	Concrete invulling van het veiligheidsbegrip	141
	Afdeling 1. Beoordelingsomstandigheden	141
§ 1.	Redelijkerwijs te verwachten gebruiksomstandigheden	141
	A. Begrip en grondslag	141
	B. Concrete invulling	142
	1. Redelijkerwijs voorzienbare gebruiksomstandigheden	142
	2. Redelijkerwijs voorzienbare gebruiksduur	146
	3. Specifieke doelgroep	147
	4. Grens: het onredelijke misbruik	151
	C. Kritiek	156
§ 2.	Kenmerken van het product	157
	A. Intrinsieke elementen	157
	B. Veiligheidsmechanismen	158
§ 3.	Effect van een product op andere producten	161
§ 4.	Aanbiedingsvorm van het product	163
	A. Algemeen	163
	B. Omvang van de aanbiedingsvorm	166
	C. Invloed op de veiligheidsbeoordeling	169
	1. Algemeen	169
	2. Ontbreken van (volledige of correcte) informatie	170
	3. Aanwezigheid van volledige en correcte informatie	172
	4. Invloed op de gebruiksomstandigheden	175
§ 5.	Categorieën gebruikers	177
§ 6.	Tijdstip van de inverkeerstelling	179

§ 7.	Overige beoordelingselementen	182
A.	Prijs van het product	182
B.	Aard van het product	186
C.	Ernst van het gevaar	187
D.	Publiciteit	188
E.	Abnormale kenmerken van het product	190
F.	Alternatieve producten	191
Afdeling 2.	Conformiteitscriteria	193
§ 1.	Algemeen	193
§ 2.	Specifieke Europese of nationale veiligheidswetgeving	193
§ 3.	Geharmoniseerde normen	194
A.	Algemeen	194
B.	Invloed op de veiligheidsbeoordeling	195
§ 4.	Gebrek aan geharmoniseerde normen	197
A.	Algemeen	197
B.	Invloed op de veiligheidsbeoordeling	198
 Hoofdstuk III.		
Tussenbesluit		203
 DEEL III.		
HANDHAVING VAN HET VEILIGHEIDSBEGRIP		209
 Hoofdstuk I.		
Wet Productaansprakelijkheid		213
Afdeling 1.	Aard en grondslag van de aansprakelijkheid	213
§ 1.	Grondslag van de aansprakelijkheid	213
§ 2.	Beschermde partijen	215
§ 3.	Bewijslast	216
Afdeling 2.	Gebrekkigheidsvereiste	222
Afdeling 3.	Schade	226
§ 1.	Algemeen	226
§ 2.	Personenschade	227
A.	Begrip	227
B.	Grenzen aan de vergoeding?	228
§ 3.	Zaakschade	230
A.	Toepassingsvoorwaarden	230
B.	Franchise	234
C.	Schade aan het gebrekkige product zelf	236
Afdeling 4.	Causaliteit	239
§ 1.	Algemeen	239
§ 2.	Hoofdelijke aansprakelijkheid	240

§ 3. Fouten/toedoen van een derde	241
§ 4. Fout van het slachtoffer	242
§ 5. Overmacht	247
Afdeling 5. Verweermiddelen	249
§ 1. Contractuele aansprakelijkheidsregelingen	249
§ 2. Verweermiddelen uit de wet	250
A. Niet in het verkeer gebracht	251
1. Algemeen en belang	251
2. Mogelijke interpretaties	253
3. <i>Declan O’Byrne</i> en de geldende interpretatie	255
B. Geen gebrek bij inverkeerstelling	258
C. Niet-economisch doel en niet-beroepsmatige productie	261
D. Dwingende overheidsvoorschriften	264
E. Ontwikkelingsrisico	267
1. Algemeen	267
2. Invulling	271
3. Kritiek	277
F. Onderdelen-exceptie	280
Afdeling 6. Verjaring en verval	281
§ 1. Verjaring van de aansprakelijkheidsvordering	281
§ 2. Verval van de aansprakelijkheidsvordering	283
Afdeling 7. Eerbiedigende werking van de Wet Productaansprakelijkheid	286
§ 1. Begrip en invulling	286
§ 2. Kritiek	291
Afdeling 8. Mogelijkheid tot collectieve actie	293
Afdeling 9. Evaluatie: de Wet Productaansprakelijkheid als hét vergoedende productaansprakelijkheidsmechanisme	295
 Hoofdstuk II.	
Foutaansprakelijkheid (art. 1382 BW)	299
Afdeling 1. Voor- en nadelen van artikel 1382 BW	300
Afdeling 2. Invulling van het buitencontractuele foutbegrip	302
§ 1. Schending van de algemene zorgvuldigheidsnorm	302
A. Algemene principes	302
B. Toepassingsgevallen	306
§ 2. Schending van een norm die een gebod of verbod inhoudt	309
A. Naleving van de wettelijke productveiligheidsvereisten	309
B. Niet-naleving van de wettelijke productveiligheidsvereisten	310
Afdeling 3. Mogelijkheid tot collectieve actie	314
Afdeling 4. Evaluatie: artikel 1382 BW als hét normerende productaansprakelijkheidsmechanisme	316

Hoofdstuk III.

Strafrechtelijke verantwoordelijkheid	319
Afdeling 1. Opsporing en vaststelling van misdrijven.....	319
Afdeling 2. Strafsancties uit de productveiligheidswetgeving	321
§ 1. Hoofdstraffen	321
§ 2. Bijkomende straffen	324
Afdeling 3. Gemeen strafrecht.....	325
§ 1. Onopzettelijke slagen en verwondingen	325
A. Constitutieve bestanddelen	325
B. Toepassing op productveiligheidszaken	328
§ 2. Schuldig verzuim	330
A. Constitutieve bestanddelen	330
B. Toepassing op productveiligheidszaken	332
Afdeling 4. Evaluatie en voorstel tot aanpassing	333
§ 1. Nood aan strengere strafrechtelijke regels	333
§ 2. Wenselijkheid van <i>punitive damages</i> ?	335

Hoofdstuk IV.

Tussenbesluit	343
----------------------------	-----

DEEL IV.

PREVENTIEVE MAATREGELEN EN VOORZORGSMATREGELEN ..	351
---	-----

Hoofdstuk I.

Begrippenkader: preventie en voorzorg	353
Afdeling 1. Algemeen	353
Afdeling 2. Voorzorgsbeginsel als beleidsinstrument voor de overheid.....	357
Afdeling 3. Voorzorgsbeginsel en het aansprakelijkheidsrecht	361

Hoofdstuk II.

Producent	365
Afdeling 1. Algemene veiligheidsverplichting	366
§ 1. Begrip	366
§ 2. Aanvang van de verplichting	369
§ 3. Verplichting tot voorafgaande risicoanalyse	370
Afdeling 2. Normen, keuring en certificatie	373
§ 1. Algemene principes inzake accreditatie	373
§ 2. Technische normen en standaarden	375
A. Belang	375
B. Begrip en kernelementen	376
C. Totstandkoming van geharmoniseerde normen	378

D. Legitimiteit van (geharmoniseerde) normen	380
E. Situatie in de VS	384
§ 3. CE-markering	385
§ 4. Conformiteitsbeoordeling en certificatie	387
Afdeling 3. Informatie- en waarschuwingsverplichting	389
§ 1. Algemeen	389
A. Grondslag	389
B. Begrip en belang	391
§ 2. Bestemmeling van de informatie	395
A. Principe: de redelijkerwijs voorzienbare productgebruiker	395
B. Invloed op de omvang en invulling van de waarschuwingsplicht	398
§ 3. Omvang van de waarschuwingsplicht	400
A. Mee te delen informatie	400
B. Niet mee te delen risico's	403
C. Alle gekende risico's?	407
§ 4. Invulling van de informatie- en waarschuwingsverplichting	411
A. Juridische invulling	411
B. Psychologische invulling	413
1. C-HIP-model: algemeen	415
2. Bron van de waarschuwing	416
3. Aandacht trekken	417
4. Aandacht vasthouden	421
5. Begrijpen	423
6. Perceptie	427
7. Overtuiging	430
C. Eigen stellingname	431
§ 5. Producten bestemd voor consumenten	433
Afdeling 4. Kennisgevingsplichten	434
§ 1. Algemeen	434
§ 2. Melding van productrisico's	435
A. Principe	435
B. Wijze van uitvoering	437
§ 3. Melding van ernstige productongevallen	439
§ 4. Situatie in de VS	439
A. <i>Section 15</i> -meldingsplicht	440
B. <i>Section 37</i> -meldingsplicht	443
Hoofdstuk III.	
Distributeur	445
Afdeling 1. Algemeen: weinig concrete verplichtingen	445
§ 1. Inhoud	445
§ 2. <i>Ratio legis</i> en nuancering	447
Afdeling 2. Kennisgevingsplichten	448

Hoofdstuk IV.

Nationale overheid	451
Afdeling 1. Algemeen	451
§ 1. Algemene principes inzake markttoezicht	452
§ 2. Algemene principes inzake overheidsmaatregelen	454
§ 3. Specifieke Belgische instanties	460
Afdeling 2. Mogelijke overheidsmaatregelen	462
§ 1. Zuivere voorzorgsmaatregelen	462
§ 2. Preventie- en voorzorgsmaatregelen	463
A. Algemeen	463
B. Bevoegdheden van de Koning	464
C. Bevoegdheden van de minister	465
D. Gemeenschappelijke bevoegdheden	466
E. Tijdelijke maatregelen	466
F. De kosten van overheidsmaatregelen	468
G. Situatie in de VS	469
§ 3. Rechtsmiddelen	472
Afdeling 3. Kennisgevingsplichten	477
§ 1. Gewone meldingsplicht	478
§ 2. RAPEX-meldingsplicht	479

Hoofdstuk V.

Europese overheid	487
Afdeling 1. Specifieke instanties	487
§ 1. PROSAFE	487
§ 2. EHLASS	488
Afdeling 2. Bevoegdheid Europese Commissie	490

Hoofdstuk VI.

Tussenbesluit	495
----------------------------	-----

DEEL V.

CORRIGERENDE MAATREGELEN	501
---------------------------------------	-----

Hoofdstuk I.

Algemene aspecten van een corrigerende maatregel	503
Afdeling 1. Begrippenkader	503
§ 1. Algemeen	503
§ 2. Begrippen uit de productveiligheidswetgeving	504
§ 3. <i>Product recall</i> als <i>ultimum remedium</i>	505
Afdeling 2. Doelstelling	507

Afdeling 3. Wetgevend kader	509
Afdeling 4. Betrokken instanties	511
§ 1. Producent	511
§ 2. Distributeur	517
§ 3. Overheid	518
A. Nationale overheid	518
B. Europese Commissie	520
C. Amerikaanse <i>Consumer Product Safety Commission</i>	521
§ 4. Consument/productgebruiker	524
Hoofdstuk II.	
Vorbereiding van een corrigerende maatregel	529
Afdeling 1. Algemeen	529
§ 1. Belang	529
§ 2. Wettelijke verplichtingen	531
Afdeling 2. <i>Recall</i> -plan en <i>recall</i> -team	533
§ 1. <i>Recall</i> -plan	533
§ 2. <i>Recall</i> -team en <i>recall</i> -coördinator	536
Afdeling 3. Traceerbaarheid van producten	537
§ 1. Belang van traceerbaarheid	538
§ 2. Wettelijke omkadering	541
§ 3. Uitwerking van de traceerbaarheid	544
A. Traceerbaarheid van product en producent	544
B. Traceerbaarheid van productgebruiker	547
Hoofdstuk III.	
Beslissing tot een corrigerende maatregel	549
Afdeling 1. Algemeen	549
Afdeling 2. Risicobeoordeling	551
§ 1. Vaststelling van relevante feiten	551
§ 2. Risiconiveau van het product	552
A. Ernst van een mogelijk ongeval	553
B. Waarschijnlijkheid van een ongeval	554
§ 3. Risicograad van het product	555
A. Categorie productgebruikers	556
B. Herkenbaarheid van het risico	557
§ 4. Finale risicobeoordeling	558
Afdeling 3. Uiteindelijke beslissing tot corrigerende actie	560
§ 1. Beslissing tot actie	560
A. Algemeen	560
B. Toerekenbaarheid van het veiligheidsrisico	562

§ 2.	Keuze van de maatregel	565
A.	Mogelijke maatregelen	565
B.	Beoordeling van de gekozen maatregel	566
1.	Algemeen	566
2.	Elementen uit de risicobeoordeling	567
3.	Overige elementen	568

Hoofdstuk IV.

Gevolgen van een corrigerende maatregel	575
--	------------

Afdeling 1. Uitwerking van de gekozen maatregel	575
---	-----

§ 1.	Algemeen	575
§ 2.	Gevolgen ten opzichte van de distributeur	577
§ 3.	Gevolgen ten opzichte van de overheid	578
§ 4.	Communicatie ten opzichte van de productgebruiker	579
A.	Algemeen	579
B.	Inhoudelijke en vormelijke aspecten	581
C.	Keuze van communicatiemiddel	585
1.	Doelgroep van de informatie	585
2.	Mogelijke communicatiekanalen	587
D.	Eigenheid van de Amerikaanse <i>Consumer Product Safety Commission</i>	589

Afdeling 2. Opvolging van de maatregel	591
--	-----

Afdeling 3. Kosten en verzekeraarbaarheid	594
---	-----

§ 1.	Kosten van corrigerende actie	594
§ 2.	Verzekerbaarheid van de <i>recall</i> -kosten	596
A.	Verzekering tegen ondernemingsrisico's	597
1.	BA Uitbating	598
2.	BA Na Levering	599
B.	<i>Recall</i> -kosten als reddingskosten	601
1.	Vergoedbaarheid van reddingskosten	602
a)	Algemeen	602
b)	Draagwijdte van de vergoedbare reddingskosten	603
i.	Maatregelen door de verzekeraar gevraagd	603
ii.	Maatregelen op initiatief van de verzekerde	604
iii.	Beoordelingstijdstip en omvang van de kosten	609
iv.	Beperkingen aan de vergoedbaarheid van reddingskosten	610
c)	Toepassing op <i>recall</i> -kosten	611
2.	(Aparte) verzekeraarbaarheid van <i>recall</i> -kosten?	616

Afdeling 4. Invloed op de (product)aansprakelijkheid	618
--	-----

§ 1.	Versterkende werking op het aansprakelijkheidsrecht	619
§ 2.	Bevrijdende werking van corrigerende maatregelen	620

A.	Gemeenrechtelijke foutaansprakelijkheid (art. 1382 BW)	621
B.	Wet Productaansprakelijkheid	623
1.	Algemeen	623
2.	Oorspronkelijk voorstel tot richtlijn: wel een bevrijdings- mogelijkheid	624
3.	Specifieke verweermiddelen uit de Richtlijn Product- aansprakelijkheid.	626
4.	Bevrijding via overige bepalingen van de Richtlijn Productaansprakelijkheid	626
C.	Eigen fout van het slachtoffer als verweermiddel.	628
1.	Algemene principes	629
2.	Eigen fout van het slachtoffer en corrigerende maatregelen . . .	635
3.	Eigen fout van het slachtoffer en de Richtlijn Product- aansprakelijkheid.	641
4.	Evaluatie	641
§ 3.	Corrigerende maatregelen als bewijselement.	643
 Hoofdstuk V.		
	Tussenbesluit	647
 Algemeen besluit		
	655	
 Afdeling 1. Tussenstellingen		
	655	
 Afdeling 2. Eindstellingen		
	663	
§ 1.	Rol van de schakels in het productie- en distributieproces	663
§ 2.	Rol van de overheid	669
§ 3.	Wetgevend kader inzake productveiligheid	674
 <i>Bibliografie</i>		
	683	
 <i>Trefwoordenregister</i>		
	725	

